

Self Acceptance and/vs. Teshuvah 1

Source Sheet by Alex Ozar

צדקת הצדיק מ'א'

[מ] עיקר התשובה הוא עד שיאיר ה' עיניו שיהיו זדונות כזכיות ר"ל שיכיר ויבין שכל מה שחטא הי' ג"כ ברצון הש"י

Bereshit Rabbah 67:4

Rabbi Hanina said: Anyone who says that the Holy One blessed be He is lax, may his intestines become lax. Rather, He shows patience and collects His due.

בראשית רבה ס"ז:ד'

אמר רבי חנינא כל מי שהוא
אומר שהקדוש ברוך הוא ותרוך
הוא ותותרון בני מעוהי, אלא
מאריך אפיה וגבי דיליה, ז

Bava Kamma 94b:2

The Gemara continues the discussion of acquisition of a stolen item due to a change it underwent. **Rabbi Hiyya bar Abba says that Rabbi Yohanan says: By Torah law, a stolen item that has changed is returned as is, as it is stated: "And he shall restore that which he took by robbery"** (Leviticus 5:23). This indicates that he shall return it **in any case**, even if it has been changed. **And if you say: In our mishna** it is stated that if the stolen item is changed the robber gives monetary compensation rather than

בבא קמא צ"ד ב:ב'

אמר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן: דבר תורה – גזילה
הנשתנית, חוזרת בעיניה.
שנאמר: "והשיב את הגזילה
אשר גזל" – מכל מקום. ואם
תאמר: משנתנו! משום תקנת
השבים.

returning the item, that policy was instituted by the Sages **due to the ordinance** instituted **for the penitent**.

Meilah 14b:6

Rav Pappa said: This is the reason that one builds the structures in the Temple **with non-sacred** materials and afterward consecrates those materials upon completion: It is because the **Torah was not given to the ministering angels**, who do not tire and do not have physical needs, but rather to human beings.

Therefore, the Sages **said** that **perhaps** an artisan will **want to** rest and **sit** on the stones being used in the construction, **and** he might in fact **sit on them**. And **if he builds with consecrated** materials, it will **be found that he misused consecrated** property.

Consequently, it is preferable for one to build with non-sacred materials, and the structure should be consecrated only upon completion.

Bereshit Rabbah 8:5

Rabbi Simon said: When the Holy One blessed be He came to create Adam the first man, the ministering

מעילה י"ד ב:ו'

רַב פַּפָּא אָמַר: הֵינּוּ טַעְמָא דְּבוּנִין בַּחֹל – לֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאכֵי הַשָּׁרֵת, אֲמַרִי דְּלִמָּא בְּעֵי לְמִיזְגָא, וּזְגָא עַלֵייהוּ. אִי בְּנָא בְּקוּדְשָׁא – אִישְׁתַּכַּח דְּקִמְעִיל בְּקוּדְשָׁא.

בראשית רבה ח':ה'

אָמַר רַבִּי סִימּוֹן, בְּשַׁעָה שָׁבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָאת אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, נַעֲשׂוּ מְלָאכֵי

angels divided into various factions and various groups. Some of them were saying: 'Let him not be created,' and some of them were saying: 'Let him be created.' That is what is written: "Kindness and truth met; righteousness and peace touched" (Psalms 85:11). Kindness said: 'Let him be created, as he performs acts of kindness.' Truth said: 'Let him not be created, as he is all full of lies.' Righteousness said: 'Let him be created, as he performs acts of righteousness.' Peace said: 'Let him not be created, as he is all full of discord.' What did the Holy One blessed be He do? He took Truth and cast it down to earth. That is what is written: "You cast truth earthward" (Daniel 8:12). The ministering angels said before the Holy One blessed be He: 'Master of the universe, why are You demeaning Your very seal? Let Truth ascend from the earth.' That is what is written: "Truth will spring from the earth" (Psalms 85:12).

The Rabbis say in the name of Rabbi Ḥanina bar Idi, and Rabbi Pinḥas and Rabbi Ḥilkiya said in the name of Rabbi Simon: *Meod*, this refers to Man [*adam*]. That is what is written: "God saw everything that He had made, and, behold, it was very [*meod*] good" (Genesis 1:31) – Man [*adam*] was good.

הַשָּׂרָת כְּתִיבִים כְּתִיבִים, וְחִבּוּרוֹת חִבּוּרוֹת, מֵהֶם אוֹמְרִים אֶל יְבִרָא, וּמֵהֶם אוֹמְרִים יְבִרָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (תְּהִלִּים פֶּה, יֵא): חֶסֶד וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ צְדָק וְשָׁלוֹם נִשְׁקָו. חֶסֶד אוֹמֵר יְבִרָא, שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶדִים. וְאַמֶּת אוֹמֵר אֶל יְבִרָא, שֶׁכֵּלּוּ שְׂקָרִים. צְדָק אוֹמֵר יְבִרָא, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה צְדָקוֹת. שָׁלוֹם אוֹמֵר אֶל יְבִרָא, דְּכּוֹלִיָּה קִטְטָה. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל אֶמֶת וְהִשְׁלִיכוּ לְאָרֶץ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (דְּנִיָּאֵל ח, יב): וְתִשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה, אָמְרוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים מָה אַתָּה מְבַזָּה תְּכַסִּים אֱלִטִּיכְסִיָּה שְׁלָךְ, תַּעֲלֶה אֶמֶת מִן הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (תְּהִלִּים פֶּה, יב): אֶמֶת מֵאָרֶץ תִּצְמַח. רַבֵּנָן אָמְרִי לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינְא בַר אִידִי וְרַבִּי פִּינְחָס וְרַבִּי חֲלֻקְיָה בְּשֵׁם רַבִּי סִימּוֹן אָמְרוּ, מָאֵד, הוּא אָדָם. הֲדָא הוּא דְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, לא): וַיִּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, וְהִנֵּה טוֹב אָדָם. רַב הוֹנָא רַבָּה שֶׁל צְפוּרִין אָמַר עַד שֶׁמִּלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת מִדִּינִין אֵלּוּ עִם אֵלּוּ וּמִתְעַסְקִין אֵלּוּ עִם אֵלּוּ

Rav Huna, the rabbi of Tzipori, said: While the ministering angels were busy deliberating with one another and engaging with one another, the Holy One blessed be He created him. He said to them: 'Why are you deliberating? Man has already been created.'

בְּרָאוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר
לָהֶן מָה אַתֶּם מְדַבְּרִין כְּבָר נַעֲשֶׂה
אָדָם.

Bava Kamma 94b:5-95a:2

§ Having mentioned the ordinance instituted for the penitent, the Gemara discusses other details of this ordinance. **The Sages taught** in a *baraita* (*Tosefta, Shevi'it* 8:11): With regard to **robbers or usurers that returned** either the stolen item or the interest to the one from whom they took it, **one should not accept it from them. And** with regard to **one who does accept it from them, the Sages are displeased with him**, since by doing so he discourages those who wish to repent. **Rabbi Yohanan says: This mishna, i.e., the statement of the *Tosefta*, was taught in the days of Rabbi Yehuda HaNasi, as it is taught in a *baraita*:** There was **an incident with regard to one man who desired to repent** after having been a thief for many years. **His wife said to him: Empty one [reika], if you repent you will have to return all the stolen items to**

בבא קמא צ"ד ב:ה'-צ"ה א:ב'

תָּנוּ רַבָּנַן: הַגְּזֵלָנִין וּמַלְוֵי בְּרַבִּית
שֶׁחֲזִירוּ – אֵין מְקַבְּלִין מֵהֶן.
וְהַמְקַבֵּל מֵהֶן – אֵין רוּחַ חֲכָמִים
נוֹחָה הֵימָנוּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
בִּימֵי רַבִּי נִשְׁנִית מִשְׁנָה זֹ.
דְּתַנְיָא: מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד
שֶׁבִקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אָמְרָה
לוֹ אִשְׁתּוֹ: רִיקָה! אִם אַתָּה עוֹשֶׂה
תְּשׁוּבָה, אֶפִּילוֹ אֲבַיֵּט אֵינוֹ
שְׁלָד! וְנִמְנַע וְלֹא עָשָׂה תְּשׁוּבָה.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ: הַגְּזֵלָנִין
וּמַלְוֵי רַבִּיּוֹת שֶׁחֲזִירוּ – אֵין
מְקַבְּלִין מֵהֶם, וְהַמְקַבֵּל מֵהֶם –
אֵין רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימָנוּ.

מִיתִיבִי: הַנִּיחַ לָהֶם אֲבִיָּהֶם
מַעוֹת שֶׁל רַבִּית, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן
יוֹדְעִין שֶׁהֵן רַבִּית – אֵין חַיִּיבִין
לְהַחְזִיר. אֵינְהוּ הוּא דְלָא, הָא
אֲבִיָּהֶם חַיִּיב לְהַחְזִיר. בְּדִין הוּא

their rightful owners, and **even** the **belt** that you are wearing **is not yours, and he refrained and did not repent. At that time**, the Sages **said**: With regard to **robbers or usurers that returned** either the stolen item or the interest to the one from whom they took it, **one should not accept it from them. And concerning one who does accept it from them, the Sages are displeased with him.** The Gemara **raises an objection** from a *baraita*: With regard to children whose deceased **father left them money paid as interest, although they know that it is interest, they are not obligated to return** it. The Gemara infers: **They**, the children, **are** the ones **that are not** obligated to return it, **but their father** would have been **obligated to return** it, and his victims may accept his money. The Gemara responds: **By right**, the *baraita* should have taught **that their father also would not have been obligated to return** it. **And** the fact **that** the *baraita* **teaches** this *halakha* **with regard to** the children is **because** of the fact **that** the *baraita* **wants to teach** a *halakha* **in the latter clause**: If their deceased **father left them a cow, or a garment, or any other specific item** he had stolen or taken as interest, **they are obligated to**

דאביהם נמי אינו חייב להחזיר; והא דקתני בדידהו – משום דקא בעי למתני סיפא: "הניח להם אביהם פרה וטלית וכל דבר המסויים – חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם", תנא רישא נמי בדידהו. ומפני כבוד אביהם – חייבין להחזיר? אקרי כאן: "ונשיא בעמך לא תארי" – בעושה מעשה עמך?! כדאמר רב פנחס: בשעשה תשובה; הכא נמי, בשעשה תשובה. אי עשה תשובה, מאי בעי גביה? איבעי ליה לאהדורי! שלא הספיק להחזיר עד שמת.

תא שמע: הגזלנים ומלוי ברבית, אף על פי שגבו – מחזירין. גזלנין – מאי "שגבו" איכא? אי גזול – גזול, ואי לא גזול – לא גזול! אלא אימא: הגזלנין, ומאי ניהו – מלוי רביות; אף על פי שגבו – מחזירין! אמרי: מחזירין, ואין מקבלין מהם. אלא למה מחזירין? לצאת ידי שמים.

תא שמע: הרועים והגבאין והמוכסין – תשובתן קשה,

return it due to the honor of their father, so that the item not serve as a reminder to all that their father transgressed. Since this *halakha* needs to be stated specifically with regard to the children, **the first clause of the baraita is also taught with regard to them.** The Gemara asks: **But** is it true that **due to the honor of their father they are obligated to return** the item or money? **I will read here** the verse: “You shall not revile God, **nor curse a ruler of your people**” (Exodus 22:27), from which the Sages inferred that the prohibition against cursing a ruler is in effect only **with regard to** a ruler that **acts as** a member of **your people**, i.e., in accordance with Torah law. One who curses a wicked ruler does not violate this prohibition. Similarly, if one’s father is wicked, the mitzva to honor him should not apply. Why would his children have to return items that he stole due to his honor? The Gemara responds: It is **like that** which **Rav Pinehas said** concerning a different case: This is a case **where he repented. Here too**, it is a case **where the father repented**, and since he is no longer wicked, his children are obligated to honor him. The Gemara asks: **If he repented, what was** the stolen item or interest **doing with him? He should have**

וּמְחֻזְרִין לְמַכְרִין! אָמַרְי: מְחֻזְרִין, וְאֵין מְקַבְּלִין מֵהֶם. וְאַל לָמָּה מְחֻזְרִין? לְצֵאת יְדֵי שָׁמַיִם. אֵי הָכִי, אִמְאִי תְּשׁוּבָתָן קִשָּׁה? וְעוֹד, אִימָא סִיפָא: וְשָׂאִין מְכֻרִין – יַעֲשֶׂה בְּהֵן צְרִכֵי צִיבוּר, וְאָמַר רַב חֲסֻדָּא: בּוּרוֹת, שִׁיחִין וּמְעָרוֹת! אֵלָּא לָא קִשְׂיָא; כָּאן קוּדְם תְּקַנְה, כָּאן לְאַחַר תְּקַנְה. וְהַשְׁתָּא דְאָמַר רַב נַחֲמָן: בְּשָׂאִין גְּזִילָה קִיִּמְתָּ – אֶפִּילוּ תִימָא אִיִּדִי וְאִיִּדִי לְאַחַר תְּקַנְה; וְלָא קִשְׂיָא, כָּאן בְּגִזְלָה קִיִּמְתָּ, כָּאן בְּשָׂאִין גְּזִילָה קִיִּמְתָּ. וְהָא אֲבָנִט – דְּגִזְלָה קִיִּמְתָּ הִיא! מָאִי “אֲבָנִט” – דְּמִי אֲבָנִט. וְכֹל הֵיכָא דְּגִזְלָה קִיִּמְתָּ, לָא עֲבוּד רַבְּנָן תְּקַנְתָּא?! וְהָרִי מְרִישׁ, דְּגִזְלָה קִיִּמְתָּ הִיא; וְתַנּוּן: עַל הַמְרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבִנְאוֹ בְּבִירָה, שְׂיִטוּל דְּמִיו – מִפְּנֵי תְּקַנְתָּ הַשְּׁבִיִּים! שְׂאֵנִי הֵתֵם, דִּכְיוּן דְּאִיכָּא פְּסִידָא דְּבִירָה – שְׂוִיוָה רַבְּנָן כְּדִלִיתָהּ.

returned it while he was still alive.

The Gemara responds: It is a case **where he did not manage to return it before he died.**

Consequently, the children must return the items in order to uphold their father's honor. The Gemara raises another contradiction: **Come and hear** the statement of another *baraita*: With regard to **robbers and usurers, although they collected** the stolen item or interest, **they return** it. The Gemara first clarifies the meaning of the *baraita*: In the case of **robbers, what collection is there**, i.e., why did the *baraita* use the term: Collected, in this context? **If they robbed, they robbed** and did not collect anything; **and if they did not rob, they did not rob** and cannot be called robbers at all.

Rather, emend the text of the *baraita* to **say**: With regard to **robbers, and who are they**, i.e., what is meant by the term: Robbers?

It is referring to **usurers**. The Gemara resumes its citation of the *baraita*: **Although they collected** the interest, **they must return** it. This is contrary to the ruling of the *Tosefta* that if robbers and usurers return what they have taken, it is not accepted. The Gemara explains: **Say** that this *baraita* means that **they return it, but one does not accept it from them.** The Gemara

asks: **But why do they return** it if it will not be accepted? The Gemara responds: In order **to fulfill** their obligation to **Heaven**. In order to fully repent, they must at least offer to return to the debtors the interest they took unlawfully. The Gemara raises a contradiction from another source. **Come and hear** the statement of another *baraita*: With regard to **shepherds** who allow their animals to graze in other people's fields, thereby stealing from the owners; **or tax collectors** who are hired to collect taxes on behalf of the government and collect excessive sums; **or tax collectors** who purchase the right to collect taxes themselves and collect unlawfully, **their repentance is difficult**, since they steal from the public. It is difficult for them to find every one of their victims in order to pay them restitution, **and they** must **return** what they have stolen **to whomever they recognize** as victims of their theft. This *baraita* indicates that thieves do return what they have stolen. The Gemara answers: **Say that they return it, but one does not accept it from them**. The Gemara asks: **But why do they return** it if it will not be accepted? The Gemara responds: In order **to fulfill** their obligation to **Heaven**. The Gemara asks: **If so**, if

they are not actually obligated to return what they have stolen, **why is their repentance difficult? And furthermore, say the latter clause** of the *baraita*: **And** as for the money belonging to those **that they do not recognize** as their victims, **they should use** that money for **community needs. And Rav Hisda says:** This means providing **pits, ditches, and caves**, which benefit the general public. This indicates that a thief actually does pay back what he has stolen. **Rather**, this contradiction must be resolved differently. It is **not difficult: Here**, where the *baraita* states that he must actually return what he has stolen, it is referring to a time **before the ordinance** for the penitent was instituted. **There**, where the *baraita* states that one does not accept the repayment from a robber, it is referring to a time **after the ordinance** was instituted. The Gemara adds: **And now that Rav Nahman says** that when the Sages say that he does not return what he has stolen, they refer only to a case **where the stolen item does not exist** in its initial form, and **you can even say** that **this and that**, both *baraitot*, are referring to a time **after the ordinance** was instituted, **and it is not difficult. Here**, the *baraita* that rules that one may accept the

stolen item is referring to a case **where the stolen item still exists.** **There,** the *baraita* that rules not to accept it even if the robber seeks only to fulfill his obligation to Heaven is referring to a case where the **stolen item does not still exist.** The Gemara asks: **But** the incident in which the robber's wife told him that he would have to return even the **belt,** which was the impetus for instituting the ordinance for the penitents, was a case **where the stolen item still exists,** in which case the robber would be obligated to return it even after the ordinance was instituted. The Gemara answers: **What** is meant by: Even the **belt?** The **value of the belt,** but the actual belt was no longer in his possession. The Gemara asks: **And** is it so that **the Sages did not institute an ordinance** for the penitent **anywhere that the stolen item still exists? But there is** the case of **a beam, which is a stolen item that still exists, and we learned** in a mishna (*Gittin 55a*): **With regard to a stolen beam that the robber built into a building,** the Sages instituted **that** the robbery victim **should take its monetary value and not the actual beam because of the ordinance** instituted for **the penitent,** i.e., so that the penitent not be required to

destroy his house. This indicates that the ordinance instituted for the penitent is in effect even when the stolen item still exists. The Gemara answers: **There it is different. Since** in that case **there is the loss of the entire building, the Sages treat the beam as though it were not in existence.**

תוספות על בבא קמא צ"ד ב:ו'א'

בימי רבי נשנית משנה זו - אור"ת דלא לפניו ולא לאחריו אלא לדורו דוקא תקן משום מעשה שהיה ולא לדורות הבאין דהא מעשים בכל יום שמקבלים מן הגזלנים ודנין דיני גזילות כי ההוא דגזל פדנא דתורא לקמן (בבא קמא דף צו:) וההוא נרשאה דגנב סיפרא (לקמן בבא קמא דף קטו.) וההוא רעיא דבפ"ק דב"מ (דף ה.) ונסכא דרבי אבא (ב"ב דף לג:) ואמר נמי באיזהו נשך (ב"מ דף סא:) דרבית קצוצה יוצאה בדיינין ולכך לא פריך לקמן אלא מברייתות דהוה שונה ר' חייא שהיה תלמידו של רבי ולא הקשה ממתני' דקתני משלם כשעת הגזילה לפי שהמשניות היו קודם רבי אלא שרבי סדרם אבל ברייתות היה שונה ר' חייא מה שהיה מוסיף רבי על המשניות ור"י אומר דמתני' לא ה"מ למפרך דלא תקן רבי דאין מקבלים אלא מאותן בני אדם שרוב עסקם ומחייתם בכך והיו ניזונים בגזל ורבית ומתפרנסים בכך כל ימיהם כדקתני הגזלנין ומלוי ברבית דמשמע שאומנותם בכך וכן רועים וכל הנהו דמייתי אבל ממתניתין לא פריך שלא עשו תקנה מלקבל מאדם שגוזל ומלוה ברבית באקראי בעלמא אבל אין לפרש דלהכי לא פריך ממתני' משום דרבי לא תיקן אלא באותם שעשו תשובה וברייתא דמוכח . מינה מיירי בעבד תשובה מדקתני וחייבים להחזיר מפני כבוד אביהם מכ"מ ההיא דגזלנים ומלוי ברבית לא משמע דאיירי

בעבדי תשובה ועוד שכל אדם יכול להערים שיעשה תשובה ויחזור מעצמו ולא יקבלו ממנו וכן ההיא דכל הכלים (שבת דף קכג:) דאמר ר' חנינא בימי נחמיה בן חכליה נשנית משנה זו וההיא דסוף אלו מציאות (ב"מ דף לג:) דקאמר בימי רבי נשנית משנה זו הכל מפרש ר"ת דלא נשנית . אלא לההוא דרא וכן ההיא דהוריות (דף יג:) ואין להאריך:

מאירי על בבא קמא צ"ד ב:ד'

קצת חכמי הצרפתים פרשו שכל אלו שאמרו אין חייבין להחזיר או שאין מקבלין מהם לא נאמר אלא באותו הדור שבו נתקנה זו אבל בשאר הדורות שאחריהם הרי מצינו בתלמוד כמה מעשים שכופין הגזלנין לשלם וחכמי הראשונים פרשו שכל אותם המעשים במי שאינו רוצה לשוב ומה שנאמר כן בשרוצה לשוב אבל כל שאינו שב ברצונו אלא שזה תובעו בבית דין חייב להחזיר והוא מה שאמרו במשנתנו משלם כשעת הגזלה:

שפתי כהן על שולחן ערוך חושן משפט שס"ו:א'א'

אין מקבלין ממנו כו' וכתב בספר חסידים סימן תתרפ"ז דוקא כשהנגזל אין חייב לאחריים אבל אם הנגזל חייב לאחריים ואין לו מה לפרוע יש לקבל כדי שיפרע לבעלים חובות שלו ע"כ:

Gittin 55a:12

§ The mishna teaches that Rabbi Yoḥanan ben Gudgeda further testified **about a stolen beam that was already built** into a building and said that the injured party

גיטיין נ"ה א:י"ב

...תנו רבנן: גזל מריש ובנאו
בבירה – בית שמאי אומרים:
מקעקע כל הבירה כולה ומחזיר
מריש לבעליו; ובית הלל

receives the value of the beam but not the beam itself. With regard to this, **the Sages taught** in a *baraita* (*Tosefta, Bava Kamma 10:5*): If **one robbed** another of **a beam and built it into a building, Beit Shammai say: He must destroy the entire building and return the beam to its owners. And Beit Hillel say: The injured party receives only the value of the beam** but not the beam itself, **due to an ordinance instituted for the sake of the penitent.** In order to encourage repentance, the Sages were lenient and required the robber to return only the value of the beam. The mishna was taught in accordance with the opinion of Beit Hillel.

Bava Kamma 93b:1

MISHNA: In the case of **one who robs** another of **wood and fashions it into vessels**, or one who robs another of **wool and fashions it into garments**, he **pays** the robbery victim **according to** the value of the goods at the **time of the robbery**, but he need not return the vessels or garments. He has acquired the stolen items because they had undergone a change.

אומרים: אין לו אלא דמי מריש
בלבד, משום תקנת השבין.

בבא קמא צ"ג ב:א'

מתני' הגזיל עצים ועשאן כלים,
צמר ועשאן בגדים – משלם
כשעת הגזלה.

Bava Kamma 94b:2

...Rabbi Ḥiyya bar Abba says that Rabbi Yoḥanan says: By Torah law, a stolen item that has changed is returned as is, as it is stated: “And he shall restore that which he took by robbery” (Leviticus 5:23). This indicates that he shall return it in any case, even if it has been changed. And if you say: In our mishna it is stated that if the stolen item is changed the robber gives monetary compensation rather than returning the item, that policy was instituted by the Sages due to the ordinance instituted for the penitent.

בבא קמא צ"ד ב:ב'

אָמַר רַבִּי חֵיִיא בַר אַבָּא אָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן: דְּבַר תּוֹרָה – גְּזִילָה
הַנְּשַׁתְּנִית, חוֹזֶרֶת בְּעֵינֶיהָ.
שֶׁנֶּאֱמַר: “וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה
אֲשֶׁר גָּזַל” – מְכַל מְקוּם. וְאִם
תֹּאמַר: מִשְׁנֵתְנוּ! מִשּׁוּם תִּקְנַת
הַשְּׁבִים.